

Research Article

Guidelines for Digital Leadership Development of School Administrators under The Bangkok Metropolitan Administration

Achara Niyamabha*

Ph.D. (Educational Administration), Associate Professor
Educational Administration Department, Faculty of Education, Kasetsart University

Wisut Wichitpatcharaporn

Ph.D. (Educational Administration), Associate Professor
Educational Administration Department, Faculty of Education, Kasetsart University

*Corresponding author: a.niyamabha@gmail.com

Received: July 20, 2021/ **Revised:** May 30, 2022/ **Accepted:** June 15, 2022

Abstract

The objectives of this research were to 1) study digital leadership conceptual framework of school administrators under the Bangkok Metropolitan Authority; 2) study need for digital leadership development; 3) study guidelines for digital development, and 4. assess the guidelines for digital development of the school administrators. The samples were 202 randomly selected school administrators under the Bangkok Metropolitan Authority. There are 5 experts assessed the conceptual framework, 9 experts assessed digital leadership development guidelines and 15 school administrators practiced the developed guideline. The tools for data collection were assessment forms, a questionnaire, and a development handbook. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviations, a priority needs analysis, confirmatory factor analysis, and content analysis. The findings were as follows: 1) factors in digital leadership of the school administrators were communication, public relations, image building, student attentiveness, development towards professionalism, adjustment of learning and environment, and opportunity provision. 2) the top three priority of needs were ranked as those of student attentiveness, development towards professionalism and opportunity provision, accordingly 3) five phases of guidelines for digital leadership of school administrators were: 1) objective development; 2) development content; 3) development process; 4) development media; and 5) measurement and evaluation of development 4) the results of the assessment of guidelines for digital leadership development of school administrators under the Bangkok Metropolitan Administration was appropriate at the highest level.

Keywords: Development Guideline, Digital Leadership, School Administrator

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

อัจฉรา นิชมาภา*

ค.ด. (การบริหารการศึกษา), รองศาสตราจารย์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์

ค.ด. (การบริหารการศึกษา), รองศาสตราจารย์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*ผู้ประสานงาน: a.niyamabha@gmail.com

วันรับบทความ: 20 กรกฎาคม 2564/ วันแก้ไขบทความ: 30 พฤษภาคม 2565/ วันตอบรับบทความ: 15 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิด จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล จำนวน 9 คน และ ผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน แบบสอบถาม และคู่มือการพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษากรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การสร้างภาพลักษณ์ การเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ การปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการสร้างโอกาส 2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับ เรียงตามลำดับ ดังนี้ การเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ และการสร้างโอกาส 3) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 5 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์การพัฒนา สารการพัฒนา กระบวนการพัฒนา สื่อการพัฒนา และการวัดและการประเมินผลการพัฒนา 4) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัลเป็นแรงผลักดันอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีดิจิทัลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการจัดการศึกษาอย่างมากที่สุด (Rooncharoen, 2019) การบริหารจัดการสถานศึกษา มีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งด้านลักษณะความรู้ บทบาทของผู้เรียนและบทบาทของผู้สอน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความสามารถในการเข้าใจในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง (Pakothang, 2018a) การริเริ่มการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติของครูและบุคลากร ให้เกิดการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมและสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการนำเทคโนโลยี ไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนอย่างเชี่ยวชาญ (Chamchoy, 2018) การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงคนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ เท่านั้นจึงจะประสบผลสำเร็จ (Loa-Learndi, Kitrungraung & Sirisamphan, 2017)

สถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก 3 ระดับ (Office of the Education Council, 2012) ดังนี้ ระดับที่ 1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก ในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ระดับที่ 2 แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค ในการรวมเป็นประชาคมอาเซียน ระดับที่ 3 ประเด็นภายในประเทศไทย เช่น ความเหลื่อมล้ำ กับดักประเทศรายได้ปานกลาง วิกฤติด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคนี้ (Panich, 2012) ได้แก่ 1) การเป็นผู้เรียนในยุคดิจิทัล 2) ความคิดเชิงประติมากรรมและนวัตกรรม และ 3) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลขององค์กรนอกจากการพัฒนาผู้เรียนแล้ว ภาวะผู้นำก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำจะสามารถนำพา

องค์กรให้บรรลุเป้าหมายและสามารถเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลได้

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร (Sheninger, 2014) นอกจากนี้ ผู้นำยุคดิจิทัลมีบทบาทและหน้าที่หลักต้นองค์กร (Phongsiri, 2017) โดยผู้นำต้องขับเคลื่อนองค์กรด้วย 3C คือ สภาพแวดล้อมการทำงาน (Climate) วัฒนธรรมองค์กร (Culture) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) สามารถผลักดันให้หน่วยงานคิดค้นนวัตกรรมหรือบริการใหม่ๆ และสามารถปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและต้องมีคุณลักษณะสำคัญ (Sieber, Kagner & Zamora, 2013) ดังนี้ 1) พัฒนาความคล่องทางดิจิทัล (Become digitally fluent) 2) พัฒนาความสามารถใหม่ ๆ (Develop new capabilities) 3) เต็มใจทดลอง (Willingness to experiment) 4) ทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยี 5) ส่งเสริมสภาพแวดล้อมแบบรวมพลัง (Promote collaborative environment) และ 6) มีการใช้สารสนเทศที่ดี แต่ไม่ก้าวทันเฉพาะเทคโนโลยี (Use the information not just the technology) นอกจากนี้ องค์กรและบุคลากรต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานในการติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ดังนั้น ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลให้ประสบความสำเร็จ โดยใช้ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติให้บรรลุจุดหมายหรือประสบความสำเร็จได้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำพบว่าภาวะผู้นำดิจิทัล ตามแนวคิดของ Sheninger (2014) ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การสื่อสาร 2) การประชาสัมพันธ์ 3) การสร้างภาพลักษณ์ 4) การเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียนและการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ 6) การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม และ 7) การสร้างโอกาส เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ

เพื่อพัฒนาการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้นำที่สำคัญในการจัดการศึกษาของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ผู้บริหารซึ่งมีความรับผิดชอบในการพัฒนาการศึกษาจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมตนเอง ให้สามารถบริหารงานภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและมีความสุขได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลงานวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองสามารถพลิกโฉมระบบการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปรับใช้ในการพัฒนาผู้บริหารหน่วยงานให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้นำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยใช้แนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล ของ Sheninger (2014) โดยภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การสื่อสาร 2) การประชาสัมพันธ์ 3) การสร้างภาพลักษณ์ 4) การเอาใจใส่ในการเรียน ของผู้เรียนและการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ 6) การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม และ 7) การสร้างโอกาส

นอกจากนั้น สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจากเอกสารและงานวิจัยด้านการพัฒนาบุคลากรของ Wittayadom (2009) Wongsuwan (2010) Suwan (2018) และ Yukl (2010) พบองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดพฤติกรรมภาวะผู้นำดิจิทัล

การประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนา การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา การออกแบบกิจกรรมการพัฒนา การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนา และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยด้านแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของ Sinlarat (2014); Wanichawasin (2017); Rooncharoen (2019); DuBryn (2010); Robbins, DeCenzo & Coulter (2013) พบ 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์การพัฒนา 2) สาระการพัฒนา 3) กระบวนการพัฒนา 4) สื่อการพัฒนา และ 5) การวัดและการประเมินผลการพัฒนา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำนวน 140 คน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อการศึกษาความต้องการจำเป็น จำนวน 202 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลสู่การปฏิบัติ จำนวน 15 คน ในการวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการวิเคราะห์เอกสารและนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2 การประเมินกรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Hair et al. (2010) เสนอให้ใช้ตัวอย่างอย่างน้อย 10-20 หน่วยต่อ 1 พารามิเตอร์ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 หน่วยต่อ 1 พารามิเตอร์ ในงานวิจัยนี้มีตัวแปร 7 ตัวแปร จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมทั้งสิ้น 140 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และสุ่มอย่างง่ายคำนวณตามสัดส่วนของประชากรให้ได้จำนวนตัวอย่างที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 โดยแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.01

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการดำเนินการดังนี้

1) การพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ด้วยการนำผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และ ขั้นตอนที่ 2 มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การจัด

ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 3) การนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสู่การปฏิบัติและการสะท้อนผลการปฏิบัติ

กลุ่มตัวอย่างการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสู่การปฏิบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน โดยวิธีการอาสาในการนำแนวทางไปปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย วิทยากรพิเศษ คู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบรายงานผลการปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ผลการนำแผนพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ 2) การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน 3) การปรับปรุงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4) การสรุปและนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบที่ใช้ศึกษาผ่านเกณฑ์ และมีความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และผู้วิจัยได้ปรับชื่อองค์ประกอบบางองค์ประกอบ ดังนั้นองค์ประกอบที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

(DLS) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. การสื่อสาร (X1) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร กับ ครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (social media) ที่หลากหลายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. การประชาสัมพันธ์ (X2) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์กิจการของสถานศึกษา เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกและเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมประชาสัมพันธ์ด้วย

3. การสร้างภาพลักษณ์ (X3) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในเชิงบวกเพื่อให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

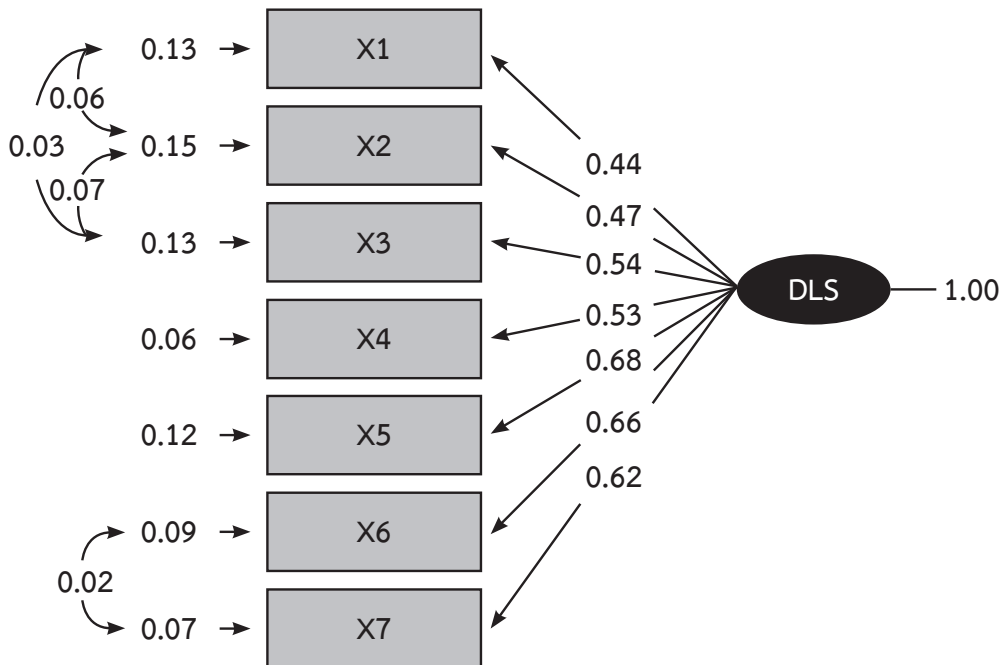
4. การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (X4) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมแนวทางการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัล ที่มุ่งการจัดการศึกษาสะท้อนชีวิตจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ในวิถีชีวิตได้

5. การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ (X5) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาความเป็นครูและผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมืออาชีพ

6. การปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (X6) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและมีความสอดคล้องกับยุคดิจิทัล ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมได้

ภาพประกอบ 1

ค่าสถิติวัดความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Chi-Square=10.34, df=10, P-value=0.41077, RMSEA=0.016

7. การสร้างโอกาส (X7) เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ประโยชน์การเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี เพื่อสร้างโอกาสในการปรับปรุงวิธีการทำงานหรือวัฒนธรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากนั้นนำผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ค่าสถิติวัดความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านเกณฑ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 1 และตาราง 1

ตาราง 1

การวิเคราะห์วัดความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์	แปลผล
Chi square-sig	>0.05	0.041	ผ่านเกณฑ์
Chi square/df	< 2	1.03	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.016	ผ่านเกณฑ์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.835) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.733) รองลงมา คือ ด้านการปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.618) ส่วนด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.982)

ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.660) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.564) รองลงมา คือ การปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.710) ส่วนด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.832)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการพัฒนา

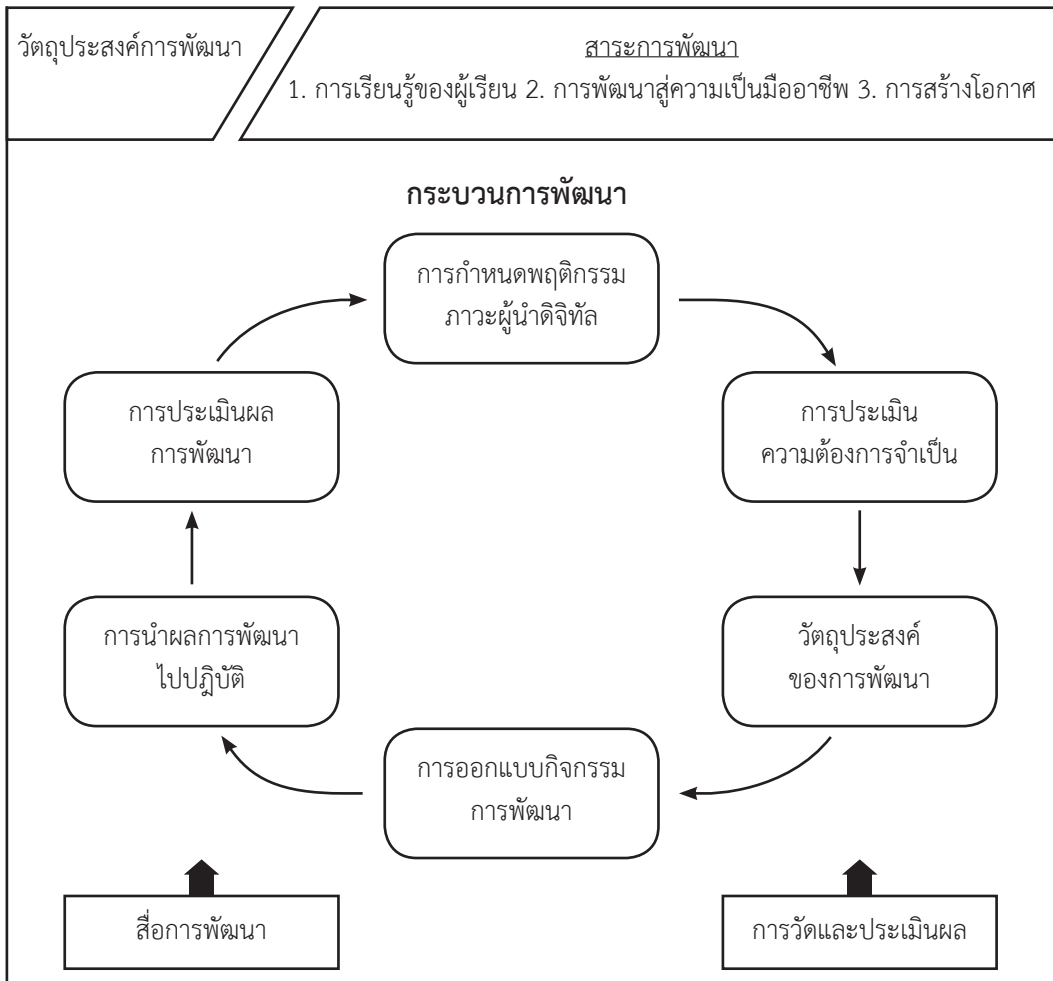
ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (PNI = 0.319) 2) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ (PNI = 0.184) และ 3) การสร้างโอกาส (PNI = 0.155)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์การพัฒนา 2) สาระการพัฒนา 3) กระบวนการพัฒนา 4) สื่อการพัฒนา และ 5) การวัดและการประเมินผลการพัฒนา ส่วนผลการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และการสะท้อนผลการพัฒนา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักในการใช้สื่อเทคโนโลยีพัฒนาระบบงาน และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ไปปรับใช้ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 4 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สมบูรณ์ ดังนี้

ภาพประกอบ 2

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากแผนภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์การพัฒนา เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) สาระการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ และการสร้างโอกาส 3) กระบวนการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดพฤติกรรมภาวะผู้นำดิจิทัล การประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนา วัตถุประสงค์ของการพัฒนา การออกแบบกิจกรรมการพัฒนา การนำแผนการพัฒนาไปปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนา รวมทั้งสื่อการพัฒนาที่ต้องใช้ในกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสม

กับการพัฒนา และการวัดและประเมินผลภาพรวมของกระบวนการพัฒนาเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนากระบวนการต่อไป

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ และ 3) ด้านการสร้างโอกาส ผลการวิจัยดังกล่าวอภิปรายได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการจำเป็น

อันดับแรก ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัลที่ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ให้ความรู้แก่ครู นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้และข้อควรระวังเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์และการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูเข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ครูจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้เรียน เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้และความคิด สนับสนุนการจัดทำระบบการตรวจสอบการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัล มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปปรับใช้จึงต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียน ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหารและครูเพื่อแนะนำการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ดังที่ Wayo, Et al. (2020) กล่าวว่า ผู้เรียนเป็นผู้รับเนื้อหาและองค์ความรู้จากผู้สอน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีความพร้อมในด้านการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ สามารถสืบค้น วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินเนื้อหาอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลได้อย่างเหมาะสม มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ เช่น การศึกษาขอบเขตของเนื้อหาก่อนเข้าเรียน การสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การเตรียมระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้พร้อมใช้งานการเตรียมสถานที่สำหรับการเรียนการสอนที่เหมาะสม การติดต่อสื่อสารแบบดิจิทัลกับผู้สอนเพื่อให้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้เหมาะสม รวมทั้งมีความฉลาดทางอารมณ์ในการใช้สื่อ (Digital Emotional Intelligence) อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sudte, Kamonvoradej & Sanghirun (2020) ที่กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ด้านการวางแผนงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการสำรวจและสอบถามความต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสร้างระบบ

ฐานข้อมูลของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัยและมีช่องทางเข้าถึงอย่างหลากหลาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ SWOT จากนั้นกำหนดวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวย สนับสนุนเรื่องของเทคโนโลยี ด้านการนิเทศ ผู้บริหารควรมีการสังเกตการสอนของครูในรูปแบบที่หลากหลาย มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจุดเด่นของการสอน ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

2. ภาวะผู้นำดิจิทัลด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ เป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่สอง ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์เป็นมืออาชีพ สนับสนุนการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ใช้ช่องทางออนไลน์ในการติดต่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น จึงมีความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาความเป็นครูและผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมืออาชีพเพื่อความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในที่สุด ดังที่ Pakothang (2018b) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเพียงพอต่อการใช้งาน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการประชารัฐของกระทรวงศึกษาธิการที่ร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการศึกษาของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในชุมชนแล้วยังทำให้สถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

3. ภาวะผู้นำดิจิทัลด้านการสร้างโอกาส เป็นด้าน

ที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการจำเป็น เป็นอันดับที่สาม ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีพัฒนางานจนเป็นนิสัย สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนานวัตกรรมวิธีจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่กับสถาบันการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาระบบบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการสนับสนุนให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา (Pakothang, 2018b)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นประเด็นความต้องการจำเป็นการพัฒนาเป็นอันดับสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำดิจิทัลในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับระดับความรู้ ทักษะและเจตคติมีภาวะผู้นำดิจิทัล เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และการสร้างโอกาสความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางานให้มีความสำเร็จสูง

1.1.2 จัดทำแผนพัฒนาตนเอง เน้นการออกแบบการพัฒนาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และการสร้างโอกาสความก้าวหน้าของตนเอง

1.1.3 ดำเนินการพัฒนาตามแผน พัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

และเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษา

1.1.4 ประเมินผลการพัฒนาและเผยแพร่ผลงานไปสู่สาธารณะ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มั่นคงและยั่งยืน

1.2 ผลการพัฒนาระบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาหลังการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาและนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน นำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลไปใช้ในการพัฒนาตนเอง พบว่า ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักในการใช้สื่อเทคโนโลยีพัฒนา ส่วนความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดไปสู่การปฏิบัติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จากผลการประเมินดังกล่าว แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดทักษะการนำความรู้และความสามารถไปพัฒนาระบบงานเพื่อสร้างนวัตกรรมอย่างเหมาะสมในบริบทของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้แนวคิดสู่การปฏิบัติ โดยใช้รูปแบบการคิดเชิงออกแบบนวัตกรรม เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองสู่การพัฒนาหน่วยงานอย่างเป็นระบบ ดังนี้ 1) กำหนดปัญหาและเข้าใจงานที่พัฒนาอย่างชัดเจน 2) นิยามขอบเขตงานที่พัฒนาและกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาให้ชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเพื่อใช้ในการพัฒนา 4) ออกแบบพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม และ 5) การทดลองใช้และการประเมินผลการพัฒนา

1.3 ผลการศึกษาระบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดการประเมินภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และประเมินผลการพัฒนาทั้งก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาและเมื่อสิ้นสุดการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย นำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำ

ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงควรวิจัยด้านพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

2.2 ผลการนำความรู้จากประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนและนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดไปสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรม

การบริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัล

2.3 ผลการศึกษาการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า ขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

References

- Chamchoy, S. (2018). *School management in the digital age*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- DuBryn, J. Andrew. (2010). *Principles of Leadership*. Canada: South-Western.
- Hair, J. F., et al. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Loa-Learndi, W., Kitrungraung, P., & Sirisamphan, O. (2017). *Active learning instructional strategies for thinking development and educational improvement of 21st century*. Nakhonpathom: Phetkasem Printing Group. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2012). *Guidelines for the development of Thai education and preparation for the 21st century*. Bangkok: Prigwhan Graphic.
- Pakothang, J. (2018a). *Leadership in the digital age for professional administrators*. Ubon Ratchathani: Siritham Offset. [in Thai]
- Pakothang, J. (2018b). Strategies in developing professional administrators in the 21st century for school under the Office of the Basic Education Commission. *Journal of Educational, Mahasarakham University*, 12(1), 57-72. [in Thai]
- Panich, V. (2012). *Ways to create learning for students in the 21st century*. Bangkok: Tathata Publication. [in Thai]
- Phongsiri, N. (2017). Leaders in the digital economy. *HR Society Magazine*, 15(172), 20-23.
- Rooncharoen, T. (2019). *The direction of learning management towards education 4.0 in the digital age. Collection of articles on educational administration and the development of learning management of education in digital era, set 1*. Ubon Ratchathani: Witthaya Printing 1973. [in Thai]
- Sinlarat, P. (2014). *Skills of the 21st century must overcome the trap of the West*. Bangkok: College of Education Dhurakij Pundit University. [in Thai]
- Sudte, M., Kamonvoradej, Y., & Sanghirun, M. (2020). Academic leadership in digital age expanding educational opportunity school administrator in Uttaradit primary educational service area office 2. *Journal of MCU Nakornrdhat*, 7(8), 344-362. [in Thai]

- Suwan, S. 2018. *Human Resources and Organization Development Strategy*. Nakhon Pathom: Petchkasem Company Printing Group Co., Ltd. [in Thai]
- Sheninger, E. (2014). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. California: United States of America.
- Sieber, S., Kagner, E., & Zamora, J. (2013). *How to be a digital leader*. <http://www.forbes.com/sites/iese/2013/08/23/how-to-be-a-digital-leader/>
- Stephen P. Robbins, David A. DeCenzo, Mary Coulter. (2013). *Management: The Essentials*. Pearson Education Australia.
- Wittayaudom, W. (2009). *Human Resource Management*. Bangkok: Thanatach Company Limited Limited printing. [in Thai]
- Wongsuwan, N. (2010). *Human Resource Management*. (6th ed.) Bangkok: Chamchuri Product. [in Thai]
- Wanichawasin, P. (2017). *Leadership Development: From Theory to Good Practice and Case Studies*. Bangkok: Faculty of Education Department of Vocational Education, Kasetsart University. [in Thai]
- Wayo, W., Charoennukul, A., Kankaynat, C., Konyai, J. (2020). Online Learning under the Covid-19 Virus Epidemic Situation Concepts and Application of Teaching and Learning management. *Regional health promotion center 9 journal*, 14(34), 285-29
- Yuki, G. (2010). *Leadership in Orgaizations*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.